

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 172/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], advokátkou, [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 113/2019-274 z 27. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 27. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 113/2019-274 z 27. mája 2020. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v konaní vo veci samej v procesnom postavení žalovanej proti žalobcovi Okresné stavebné bytové družstvo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), v spore o zaplatenie sumy 23 235,53 eur z titulu odstúpenia od zmluvy. Vo veci samej Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 33 Cb 55/2012-174 zo 16. marca 2017 ako rozsudkom pre zmeškanie žalobcu (ďalej len „rozsudok pre zmeškanie žalobcu“) v zmysle § 278 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) zamietol žalobu žalobcu (v dôsledku neakceptovania ospravedlnenia neúčasti právnej zástupkyne žalobcu na pojednávaní, pozn.) a zaviazal ho k náhrade trov konania v rozsahu 100 %. Následne žalobca 13. apríla 2017

na okresnom súde podal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu a tiež odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu. O návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu rozhodol okresný súd uznesením č. k. 33 Cb 55/2012-208 z 23. augusta 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 23. augusta 2017“) tak, že ho zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu z 23. augusta 2017 podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 217/2018-245 z 31. januára 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 31. januára 2019“) tak, že uznesenie okresného súdu z 23. augusta 2017 (v spojení s opravným uznesením okresného súdu č. k. 33 Cb 55/2012-234 z 12. novembra 2018, ktorým bola vykonaná oprava v písaní, pozn.) potvrdil.

3. Napadnutým uznesením, ktorým krajský súd rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu, krajský súd zrušil rozsudok pre zmeškanie žalobcu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajský súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní bolo okresnému súdu zo strany právnej zástupkyne žalobcu doručené včas (pojednávanie bolo nariadené na 16. marec 2017 a ospravedlnenie bolo okresnému súdu doručené 2. marca 2017, pozn.). Tiež pri posudzovaní odvolania prihliadol na to, že žalobca bol v priebehu celého prvoinštančného konania (ktoré bolo začaté na základe žaloby doručenej okresnému súdu 15. augusta 2011, pozn.) aktívny, riadne reagoval na predvolanie súdu, predložil všetky relevantné listinné dôkazy a svoju neúčasť na pojednávaní riadne ospravedlnil, a to podľa krajského súdu aj vážnymi dôvodmi. Tiež poukázal na predmet a hodnotu sporu, ako aj na vzdialenosť sídla žalobcu od miesta pojednávania a na to, že žalobca listom okresnému súdu doručeným 2. marca 2017 navrhol ďalšie dokazovanie vo veci. Vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že žalobca v danom prípade svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil nielen včas, ale aj vážnymi okolnosťami. Zároveň poukázal na to, že účasť na pojednávaní je procesným právom, a nie povinnosťou sporovej strany, pričom samotný Civilný sporový poriadok vo svojom § 180 počíta s uskutočnením pojednávania bez účasti sporovej strany a neúčasťou žalobcu na tomto nariadenom pojednávaní by podľa krajského súdu rozhodne nedochádzalo k mareniu spravodlivosti, preto nebolo dôvodné uplatniť sankciu v podobe rozsudku pre zmeškanie žalobcu. Z obsahu spisového materiálu bol zároveň toho názoru, že okresný súd sa pokúšal právnu zástupkyňu telefonicky kontaktovať až v čase, keď už nepochybne bola na dovolenke mimo územia Slovenskej republiky, a zároveň, že nebral do úvahy ani ospravedlnenie samotného žalobcu a jeho žiadosť o odročenie pojednávania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:
- a) Sťažovateľka namieta, že jej nebolo doručené podané odvolanie žalobcu proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu a nemala možnosť sa k nemu vyjadriť, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.
 - b) Namietala tiež, že napriek rovnakej argumentácii žalobcu uvedenej v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, ako aj v odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu bolo o oboch týchto podaniach tým istým krajským súdom rozhodnuté úplne opačne, teda v prvom prípade bol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu zamietnutý, zatiaľ čo v prípade

odvolania proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu krajský súd rozsudok pre zmeškanie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

c) Podľa názoru sťažovateľky ide v prípade napadnutého uznesenia o podstatný rozpor so závermi uvedenými v skoršom uznesení krajského súdu z 31. januára 2019 a nie je právne prijateľné, aby o rovnakých dôvodoch toho istého účastníka sporového konania v tom istom konaní rozhodol krajský súd úplne protichodne a s rozdielnou argumentáciou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd zrušil rozsudok pre zmeškanie žalobcu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu namietala, že jeho závery uvedené v odôvodnení nekorešponujú, resp. sú úplne protichodné so závermi uvedenými v skoršom uznesení krajského súdu z 31. januára 2019, pričom odôvodnenie zo strany žalobcu v oboch prípadoch malo spočívať na rovnakých argumentoch a išlo o rozhodovanie v rámci toho istého sporového konania za existencie totožného skutkového stavu. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že jeho vydaním došlo k zrušeniu rozsudku pre zmeškanie žalobcu a k vráteniu veci okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nejde teda v danom prípade o konečné rozhodnutie.

7. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (I. ÚS 303/2019).

8. V tejto súvislosti možno podotknúť, že ústavný súd predstavuje inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci a preto podľa právneho názoru ústavného súdu nie je možné akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom ústavný súd v danej veci nahradzoval svojím vstupovaním a ingerenciou do meritórne neskončeného konania. Zásah za účelom ochrany ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv môže ústavný súd urobiť až vtedy, ak ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť. Záverom je potrebné dodať, že v zmysle stabilnej judikatúry základné právo na súdnu ochranu „je výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť,

či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 91/2016). Obdobne aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd aj Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ako už bolo uvedené, napadnutým uznesením krajského súdu bol zrušený rozsudok pre zmeškanie žalobcu, vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie a nejde tak o konečné rozhodnutie vo veci. Ústavný súd po rozhodnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 105/09 *mutatis mutandis* zastáva názor, podľa ktorého ak jeho rozhodovacia prax v minulosti spravidla nepripúšťala preskúmavanie rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorými boli zrušené v odvolacom konaní rozhodnutia prvoinštančných súdov s poukazom na to, že takéto rozhodnutie nie je „konečným“ rozhodnutím vo veci a sťažovateľ má možnosť domáhať sa na ústavnom súde ochrany základných práv a slobôd podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy proti konečnému rozhodnutiu, na tomto svojom názore zotrúva. Avšak prípadmi hodnými odlišného prístupu sú prípady takých rozhodnutí odvolacieho súdu, v ktorých tento porušil zásadným, už nereparovateľným spôsobom (bez možnosti napraviť protiústavný stav postupom a rozhodnutiami iných orgánov, pozn.) základné právo sťažovateľa ústavnoprocésneho charakteru, pretože inak by nebola účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb ústavným súdom, ak by nemohol zasiahnuť a následky porušenia odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím.

10. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že v rámci právomoci vyplývajúcej mu z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, nie je „ďalšou inštanciou“ a neprislúcha mu preto v zásade „polemizovať“ s názorom všeobecných súdov, v tomto prípade krajského súdu. V danej veci podľa názoru ústavného súdu nie je možné krajskému súdu v zásade vytknúť zvolený prístup.

11. Sťažovateľka bude mať v ďalšom štádiu konania možnosť pred okresným súdom a následne prípadne aj pred krajským súdom uplatniť ochranu označených práv, ako aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný právny prostriedok ochrany práv, ktorých porušenie namieta v ústavnej sťažnosti. Okolnosť, že prvoinštančný súd je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, neznamená, že sťažovateľka sa nemôže brániť v ďalšom štádiu konania na základe totožnej argumentácie, akú predložila v prerokovanej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, s tým, že všeobecné súdy budú musieť zväziť relevanciu tejto argumentácie a podľa svojho úsudku ju zohľadniť v rámci svojho rozhodovania. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľka v danom prípade, keďže prebehne riadne konanie, nemôže utrpieť na svojich ústavných právach žiadnu ujmu. A navyše uzatvára, že v danej veci nezistil dôvody na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do rozhodnutí súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

13. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu